

שאלה 1

לפניכם קטע ובו פעלים מודגשים.

להלן הנחיות ועקרונות להקשבה מיטיבה:

- **רְכָּשׁוּ** מיומנויות המשקפות לדובר שדבריו **הוֹבְנוּ**.
- **נִסּוּ** ליצור קשר עין ו**הֶאָזְרוּ** בסבלנות עד שהדובר יסיים את דבריו.
- **הִבִּיעוּ** רגישות לדברים הנאמרים, ו**שִׁקְפוּ** את הדברים כדי ל**וֹדָא** שהם הובנו.
- אי אפשר להיות **נוֹכְחִים** באמת ולהקשיב ובו בזמן להתעסק בטלפון נייד.
- אם מישהו מספר לכם על הכאב שלו, אל **תִּזְדָּהוּ** עימו יותר מדי – אל תספרו על הכאב שלכם – כי במקום להתמקד בכאב שלו, אתם **מְטִים** את השיחה אליכם.
- בדיוק כפי שאתם מקצים זמן לספורט או לקריאה, **הִקְצוּ** זמן לתרגול הקשבה.

א. לפניכם טבלה, ובה שבעה מן הפעלים המודגשים בקטע. בטבלה נתחו את הפעלים – ציינו את השורש ואת הבניין של כל פועל.

- הוֹבְנוּ** - השורש: _____ הבניין: _____
- הֶאָזְרוּ** - השורש: _____ הבניין: _____
- לִוְדָא** - השורש: _____ הבניין: _____
- נוֹכְחִים** - השורש: _____ הבניין: _____
- תִּזְדָּהוּ** - השורש: _____ הבניין: _____
- מְטִים** - השורש: _____ הבניין: _____
- הִקְצוּ** - השורש: _____ הבניין: _____

ב. ציינו את הזמן (הדרד) המשותף לפעלים שלפניכם, על פי הקשרם בקטע:

רְכָּשׁוּ, נִסּוּ, הֶאָזְרוּ, הִבִּיעוּ, שִׁקְפוּ, הִקְצוּ

הזמן (הדרד): _____

ג. לפניכם רשימת מילים:

- הִתְנַיָּה, נְתוּנִים, מִתְנָה, הַמִּתְנָה, לִתְת, תְּלוּנָה**
- (1) מבין המילים שברשימה, הקיפו שלוש מילים הגזורות מאותו השורש.
- (2) ציינו את השורש המשותף למילים שהקפתם. _____

שאלה 2

א. לפניכם משפטים ובהם מילים מודגשות:

- ליתוש יש **מְחוּשִׁים** בראשו.
 - אנו **חוֹשְׁשִׁים** להיות לא מובנים.
 - מערכת העצבים נקראת מערכת ה**חִישָׁה**.
 - ה**נְחוּשׁ** שלי הוא שהקבוצה שלנו תנצח.
 - האמבולנס צריך ל**הִחִישׁ** את הפצוע לבית החולים.
- (1) ציינו מעל כל מילה מודגשת את השורש שלה.

(2) מבין המילים המודגשות העתיקו שתי מילים שהן שמות פעולה, וציינו ליד כל אחת מהן את הבניין שלה.

שם פעולה: _____ הבניין: _____

שם פעולה: _____ הבניין: _____

ב. לפניכם שני משפטים, ובהם שתי מילים מודגשות:

- התלמיד **נְחוּשׁ** בדעתו להצליח במבחן.
 - אם לא יקשיבו לדברינו, **נְחוּשׁ** אכזבה.
- ציינו ליד כל משפט את תפקיד האות נו"ן במילה המודגשת בו.

ג. לפניכם שלושה שמות עצם מודגשים. כתבו ליד כל אחד מהם שם פועל באותו השורש:

• **מְחַמָּאָה** – _____

• **מְחַצֵּאת** המונים – _____

• **מְחִיאֵת** כף – _____

שאלה 3

א. לפניכם שני משפטים, ובהם שמות פעולה מודגשים:

- I. אף על פי שה**הקשבה** היא ה**הבט** החשוב ביותר בתקשורת, לעיתים אנו מתקשים להניח את ה**הפחות** הדעת בצד, לנהל שיחה ולהקשיב.
- II. כשאנו עסוקים בהתנגחות הדדית, אנו מתבצרים איש-איש בדעותיו, וכל ניסיון לה**הדברות** או לתקשורת נידון לכישלון.

(1) במשפט I ציינו מעל כל אחד משמות הפעולה המודגשים את המשקל שלו.

(2) ציינו את הבניין המשותף לכל שמות הפעולה המודגשים במשפט I. _____

(3) האם שני שמות הפעולה המודגשים במשפט II הם באותו משקל? נמקו את תשובתכם.

(4) מבין המילים שאינן מודגשות במשפטים I–II, העתיקו מילה הגזורה מכל אחד מן המשקלים שלפניכם:

קטלון: _____ תקטלת: _____

ב. לפניכם משפט ובו שלושה שמות פועל מודגשים:

- הקשבה מיטיבה נוסכת בדובר ביטחון המאפשר לו ל**בטא** את עצמו, ובכך ל**הפיר** טוב יותר את עצמו ול**השתנות**.

מעל כל שם פועל מודגש כתבו שם פעולה מאותו השורש בבניין פיעל.

ג. לפניכם משפטים, ובכל אחד מהם מודגש זוג מילים. בכל זוג הקיפו את המילה המתאימה להקשר המשפט:

• הילד **מְשִׁיב** / **מְשִׁיב** בהומור על השאלה.

• ה**מְרִתִּי** / ה**מְרִתִּי** את הפועל הפעיל בפועל סביל.

שאלה 4

א. לפניכם משפט, ובו מודגשות מילים:

• התחושה שלמילים שלכם יש משמעות, גורמת לכם להרגיש שאתם אנשים **מְעֻרָבִים**, **מוֹכְלִים**, **מְעֻרָבִים**.

(1) ציינו מהו חלק הדיבור המשותף לכל המילים המודגשות. _____

(2) לפניכם שתיים מן המילים המודגשות. כתבו את צורת ה**פֻּעֵל** של כל אחת מהן (שמרו על אותו הגוף והזמן):

מְעֻרָבִים – _____

מוֹכְלִים – _____

ב. לפניכם קטע, ובו מודגשות מילים שנגזרו מצורות הבינוני של הפועל:

הקשבה **מִיִּטְיָבָה** עשויה להיות בעלת ערך רב הן ל**דוֹבֵר** הן להתפתחות השיחה. הקשבה כזאת נוסכת בדובר ביטחון ה**מְאֻפָּשֵׁר** לו לבטא את עצמו. בעולם דיגיטלי קשה לנו לנהל שיח **רְאוּי**. התוצאה היא חילופי דברים **מְקֻטָּעִים** הפוגעים באיכותה של ההקשבה.

בטבלה שלפניכם נתחו את צורות הבינוני המודגשות בקטע – ציינו את חלק הדיבור ואת הבניין של כל אחת מהן:

מִיִּטְיָבָה - חלק הדיבור: _____ הבניין: _____

דוֹבֵר - חלק הדיבור: _____ הבניין: _____

מְאֻפָּשֵׁר - חלק הדיבור: _____ הבניין: _____

רְאוּי - חלק הדיבור: _____ הבניין: _____

מְקֻטָּעִים - חלק הדיבור: _____ הבניין: _____

ג. לפניכם רשימת מילים מעולם בית הספר:

תְּלֻמִּידִים, מַאֲבָטֶחֶת, מוֹרִים, מְנַהֵל, מְזַכֵּר

(1) מבין המילים ברשימה הקיפו שתי מילים הגזורות באותו המשקל.

(2) מבין המילים ברשימה העתיקו את המילה היוצאת דופן מבחינת דרך התצורה, וציינו את דרך התצורה שלה:

המילה: _____ דרך התצורה שלה: _____

שאלה 5

א. לפניכם משפט, ובו שם פעולה מודגש:

• לא כל שיחה היא הזדמנות לקידום עצמי או לאִזכור הישגים.

(1) ציינו את השורש של שם הפעולה המודגש. _____

(2) ציינו את הבניין של שם הפעולה המודגש. _____

ב. לפניכם ארבע מילים:

קרוב, מזון, גדול, פבוד

(1) הקיפו את המילה היוצאת דופן מבחינת המשקל.

(2) ציינו את המשקל המשותף לשלוש המילים האחרות. _____

ג. לפניכם ארבע מילים:

חזון, רצון, מלון, שְעון

(1) הקיפו את המילה היוצאת דופן מבחינת דרך התצורה.

(2) ציינו את דרך התצורה של המילה היוצאת דופן. _____

ד. לפניכם ציטוטים של ילדים, ובהם מודגשות מילים שהמציאו הילדים:

• אימא וכרם חותכות ירקות לארוחה. כרם (בת שלוש): "אימא, אפשר את המקלפון?"

• אורי (בן שבע וחצי): "אימא, אני מרגיש לא טוב, אכלתי יותר מדי, אני חושב שיש לי כֶּרֶסֶת."

• סהר (בן שבע): "סבא מילא לי אוויר באופניים. יש לו מִנְפָּחָה."

• עומר (בן ארבע): "אימא, שיחקתי כדורגל והייתי מְשֻׁקָּאִי."

בחרו בשלוש מן המילים המודגשות שהמציאו הילדים. ציינו את דרך התצורה של כל אחת מן המילים שבחרתם, והסבירו אותה. בהסברכם התייחסו גם למשמעות הבסיסית, המשקלים או הצורנים.

(1) המילה: _____ דרך התצורה: _____ ההסבר: _____

(2) המילה: _____ דרך התצורה: _____ ההסבר: _____

(3) המילה: _____ דרך התצורה: _____ ההסבר: _____

שאלה 6

א. לפניכם קטע ובו פעלים מודגשים.

יש אנשים שמשתמשים ברשתות החברתיות כדי **לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ**, ואחרים כדי לקבל חשיפה רחבה. הם מפרסמים תכנים ש**מְעוֹרְרִים** רגש, אך לא תמיד הם אמינים. הפצה מהירה של ידיעות **מְמַצְאוֹת** לצורך פרסום וה**מוֹצְאוֹת** מהקשרן עלולה **לְהַקְשׁוֹת** עלינו לשפוט את אמינות המידע, ולכן עלינו להיות זהירים וביקורתיים יותר בנוגע לדעות שאנו **מְבִיעִים**.

בטבלה שלפניכם נתחו את הפעלים המודגשים בקטע – ציינו את השורש ואת הבניין של כל פועל.

הפועל	השורש	הבניין
לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ		
מְעוֹרְרִים		
מְמַצְאוֹת		
מוֹצְאוֹת		
לְהַקְשׁוֹת		
מְבִיעִים		

ב. לפניכם שישה משפטים ובכל אחד מהם פועל מודגש.

- כולנו **נִזְוָנִים** מן המידע שבערוצי התקשורת.
- השפעה נוספת שאנו **נִתְוָנִים** לה היא הטיית האישוש.
- אנו **נוֹטִים** לצרוך מידע התומך בעמדותינו.
- מידע התואם את עמדותינו **יִרְאָה** לנו אמין יותר.
- לבינה המלאכותית **נוֹסְפוֹת** יכולות כל הזמן.
- טוב נעשה אם **נִבְחַר** בצד האחראי והשקול.

בטבלה שלפניכם מיינו את ששת הפעלים המודגשים על פי הבניין.

פעלים בבניין קל	פעלים בבניין נפעל

שאלה 7

א. לפניכם בדיחה משעשעת.

"מה, כרית, זאת את?" – "בטח, למה צפית?"

המילה **צפית** בבדיחה היא דרמשמעית, ומשמשת בו בזמן בשני חלקי דיבור שונים: פועל ושם עצם.

נתחו את המילה בכל חלק דיבור על פי ההנחיות.

צפית – פועל – השורש: _____ הבניין: _____ הזמן: _____ הגוף: _____

צפית – שם עצם – הבסיס: _____ הצורן הסופי: _____ משמעות הצורן הסופי: _____

ב. לפניכם טבלה ובה משפטים שבהם שם פועל מודגש. מתחת לטבלה יש רשימת מילים.

השלימו את הטבלה: ציינו את הבניין של כל שם פועל, והעתיקו לכל שם פועל מילה מן הרשימה – הגזורה מאותו השורש ויש לה אותה המשמעות.

שם הפועל	הבניין	מילה מן הרשימה – מאותו השורש ובאותה המשמעות
אנו נהנים לצפות בסרטונים ברשת.		
רצוי לצפות לתגובה.		

רשימת המילים: הצפה, מצפה, צפיפות, צפיה, מצוף

ג. מתוך רשימת המילים שבסעיף ב העתיקו שתי מילים הגזורות מן השורש צ-ו-ף.

_____ , _____

ד. לפניכם שני משפטים ובהם פעלים מודגשים.

• ה"פוסטים" ה**נקראים** ביותר **מוכיחים** כי רוב הזמן המשתמשים נמצאים ב"תיבת תהודה".

• הניסיון להעביר מידע חשוב **נדון** לכישלון.

לפניכם הפעלים המודגשים. ציינו ליד כל פועל סביל את צורת הפעיל שלו, וליד כל פועל פעיל את צורת הסביל שלו; שמרו על הגוף והזמן של כל פועל.

נקראים _____, **מוכיחים** _____, **נדון** _____

שאלה 8

א. לפניכם רשימת שמות במשקלי בעלי העיסוק:

הֹרֶה, נָגֵן, אוֹפֶה, מוֹרֶה, קַבָּלָן

(1) הקיפו שני שמות הגזורים באותו המשקל.

(2) ציינו את המשקל המשותף לשני השמות שהקפתם. _____

ב. לפניכם רשימת מילים:

תְּפוּצָה, תְּפוּסָה, תְּבִהּלָה, תְּעוּפָה

(1) הקיפו את המילה היוצאת דופן מבחינת תפקיד האות תי"ו.

(2) ציינו את תפקיד האות תי"ו במילה היוצאת דופן שהקפתם. _____

(3) ציינו את תפקיד האות תי"ו המשותף לשלוש המילים האחרות. _____

ג. לפניכם משפט ובו מילים מודגשות:

• **הַתְּגוּבָן** (טוקבקיסט) כתב **תְּגוּבָּית** (טוקבק) ב**תְּגוּבָּה** על **רְשומָה** (פוסט).

(1) בטבלה שלפניכם מיינו את המילים המודגשות לשתי קבוצות לפי דרך התצורה.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי

(2) ציינו בטבלה ליד כל אחת מן המילים שנוצרו בדרך של שורש ומשקל – את השורש שלה.

ד. האקדמיה ללשון העברית פנתה אל הציבור כדי שיציע חלופות עבריות למילה "פּוֹדֶקְאָסְט".

אחת ההצעות הייתה **שְׂדוּרֶשֶׁת**, אבל בסופו של דבר ההצעה שהתקבלה היא המילה **הַסְכֵּת**.

(1) מהי דרך התצורה של המילה **שְׂדוּרֶשֶׁת**? _____

(2) ציינו את השורש ואת המשקל של המילה **הַסְכֵּת**.

השורש: _____ המשקל: _____

שאלה 9

א. לפניכם משפט ובו מילים מודגשות הגזרות מאותו השורש:

• בינה מלאכותית **יוצרת** היא כלי ה**מיצר** תוכן, והיא מאפשרת **יצירת** טקסטים, תמונות וסרטונים.

(1) מעל כל אחת מן המילים המודגשות כתבו את חלק הדיבור שלה.

(2) כתבו פועל הגזור מהשורש המשותף למילים המודגשות, והנוטה בבניין נפעל, בזמן בינוני, ביחיד.

ב. לפניכם שני משפטים ובכל אחד מהם המילה "יצירתי" מודגשת.

כתבו ליד כל משפט את משמעות הצורן הסופי במילה המודגשת בו.

• אני בחור **יצירתי**. _____ **יצירתי** זכתה לביקורות חיוביות. _____

ג. לפניכם משפט ובו מילים מוגדלות שהצורנים הסופיים בהן מודגשים:

• בימינו מהדורות החדשות המרכזיות המשודרות בערוצי הטלוויזיה בשעות הערב עדיין זוכות

לפופולריות רבה.

השלימו את המשפטים שלפניכם.

מבין המילים המוגדלות המילה היוצאת דופן מבחינת משמעות הצורן הסופי המודגש היא

_____, ומשמעות הצורן הסופי במילה זו היא _____. המשמעות המשותפת

לצורנים הסופיים המודגשים במילים האחרות היא _____.

ד. לפניכם ארבעה משפטים ובהם המילה "עוקבים" מודגשת:

• המספרים 28 ו-29 הם מספרים **עוקבים**.

• למשרד החינוך יש יותר מ-43 אלף **עוקבים** באינסטגרם.

• אם אינכם **עוקבים** אחר ההנחיות, אתם עלולים לטעות.

• מחאת ה**עוקבים** הצליחה, והאומן הסיר את הידיעה השקרית.

(1) הקיפו את שני המשפטים שבהם המילה "עוקבים" היא באותו חלק דיבור.

(2) ציינו את חלק הדיבור המשותף למילה "עוקבים" במשפטים שהקפתם. _____

ה. לפניכם משפט ובו שתי מילים מודגשות, אך רק אחת מהן מתאימה להקשר המשפט:

• אנו **מתקשרים** / **מתקשרים** כיום באמצעות הודעות כתובות או קוליות ולעיתים באמצעות אימוג'ים.

(1) הקיפו את המילה המודגשת המתאימה להקשר המשפט.

(2) ציינו את השורש ואת הבניין של כל אחת מן המילים המודגשות.

מתקשרים השורש: _____ הבניין: _____ **מתקשרים** השורש: _____ הבניין: _____

שאלה 10

א. לפניכם רשימה של צירופי מילים:

• **דעה נפוצה**

• **הטית חשיבה**

• **אתר יעודי**

• **תגובה תקיפה**

• **המנעות משתוף**

(1) – העתיקו את שני הצירופים שבכל אחד מהם שני המילים הן שמות פעולה.

– בצירופים שהעיתקתם, ציינו מעל כל שם פעולה את הבניין שלו.

הצירוף: _____, הצירוף: _____

(2) שלושת הצירופים האחרים בנויים משם עצם ומשם תואר.

– העתיקו את הצירוף ששם התואר בו גזור מצורת בינוני. _____

– ציינו את הבניין של צורת הבינוני. _____

– העתיקו את הצירוף ששם התואר בו נוצר בדרך של בסיס וצורת סופי. _____

ב. לפניכם שני משפטים ובכל אחד מהם המילה "ארגון" מודגשת:

• אחת ההמלצות בכתיבת סקירה היא **אָרְגָּן** המידע בתוך טבלה.

• פניתי ל**אָרְגָּן** העובדים כדי לבדוק את תנאי ההעסקה שלי.

(1) המילה "ארגון" נוטה במשקל שם פעולה, אך רק באחד מן המשפטים היא מבטאת פעולה. הקיפו את המילה "ארגון" במשפט זה.

(2) ציינו את השורש ואת הבניין של המילה אָרְגָּן.

השורש: _____ הבניין: _____

ג. לפניכם שני צירופים ובהם מילים מודגשות:

• **צְרִיכָה** אחראית של מידע _____

• ידיעה **אֲמִינָה** _____

ציינו ליד כל צירוף את המשקל של המילה המודגשת בו.

שאלה 11

א. לפניכם קטע, ובו פעלים מודגשים.

הגישה ה**קְרוּיָה** "תקינות פוליטית" **נוֹעֶדָה** להבטיח התנהגות מנומסת. תומכיה מניחים כי אם נשנה את דרכי ההתבטאות, ישתנו גם המחשבות והתחושות שלנו. הנחה זו מעולם לא **אֶשְׁשָׂה** ולא ה**וֹכַחָה** בשום מחקר. לדעת המתנגדים, כללי התקינות הפוליטית מונעים מאנשים **לְהַבִּיעַ** את דעותיהם בחופשיות. לכן רבים **מְתַקוֹמְמִים** על כללים אלה. הם אינם **מְעַנְיָנִים** שיכפו עליהם לומר דברים שהם אינם מאמינים בהם.

בטבלה שלפניכם נתחו את הפעלים המודגשים בקטע – ציינו את השורש ואת הבניין של כל פועל.

הפועל	השורש	הבניין
קְרוּיָה		
נוֹעֶדָה		
אֶשְׁשָׂה		
הוֹכַחָה		
לְהַבִּיעַ		
מְתַקוֹמְמִים		
מְעַנְיָנִים		

ב. לפניכם רשימת מילים:

נְפִילָה, אֶפְלָיָה, פְּלִיאָה, לְהַפְלוֹת, מַפְלָה, מַפְלָה

(1) הקיפו את שלוש המילים הגזורות מאותו השורש.

(2) ציינו את השורש המשותף למילים שהקפתם. _____

שאלה 12

א. לפניכם משפטים, ובהם פעלים ושמות מודגשים.

– התקינות הפוליטית ה**זבילה** לשינוי בדרכי ההתבטאות.

– בביקור בעכו כדאי לשלב **בלוי** בעיר העתיקה.

– ביקשנו מן השכן להשקות את הצמחים כדי שלא י**בלו** בהיעדרנו.

– בעל המלון דיווח על הרס של ציוד ועל **בלאי** גבוה מן הרגיל.

– יש לצקת את ה**בליילה** אל תבנית העוגה.

(1) ציינו מעל כל מילה מודגשת את השורש שלה.

(2) מבין המילים המודגשות העתיקו את שני הפעלים, וציינו את הבניין של כל אחד מהם.

הפועל: _____ הבניין: _____

הפועל: _____ הבניין: _____

ב. לפניכם משפט, ובו שתי מילים מודגשות.

אל ת**קני**(1) מוצר שאינו ת**קני**(2).

השלימו את שני המשפטים שלפניכם.

• המילה ת**קני**(1) גזורה מן השורש _____ ונוטה בבניין _____ ובגוף _____.

• המילה ת**קני**(2) נוצרה בדרך של בסיס וצורן סופי, מן הבסיס _____ ומן הצורן הסופי _____.

_____ , שמשמעותו _____.

ג. לפניכם בדיחה משעשעת.

"סליחה, האוטובוס הזה י**שיר**?" – "בשבילך הוא גם י**שיר** וגם ירקוד."

המילה י**שיר** משמשת בבדיחה גם בתפקיד שם תואר וגם בתפקיד פועל. השלימו את הטבלה

שלפניכם.

המשקל	השורש	המילה י שיר בתפקיד שם תואר

הבניין	השורש	המילה י שיר בתפקיד פועל

שאלה 13

א. לפניכם קטע, ובו שמות פעולה מודגשים.

התקינות הפוליטית מציעה **המרה** של מילים קיימות במילות תחליף שיוצרות **הבדל** במשמעות הנלווית. **התפתחות** של התקינות הפוליטית החלה בעקבות ניסיון **קדום** השוויון ו**קבלת** האחר, אולם יש הטוענים שהיא הביאה לה**עלמות הפנות** בשיח.

העתיקו מן הקטע שני זוגות של שמות פעולה, שבכל זוג השמות יהיו באותו הבניין, וציינו את הבניין המשותף לשמות בכל זוג.

זוג 1: _____, _____ הבניין המשותף: _____

זוג 2: _____, _____ הבניין המשותף: _____

ב. לעיתים הפועל ושם הפעולה שלו אינם באותו הבניין. לפניכם ארבעה זוגות של פעלים ושמות פעולה.

(1) הקיפו את הזוג שבו הפועל ושם הפעולה אינם באותו הבניין.

הסיק – הסיק **נשנה – השנות**

צוה – צוה **עסק – עסוק**

(2) כתבו מעל שאר הזוגות את הבניין המשותף לפועל ולשם הפעולה.

ג. לפניכם שמות בצורת הרבים:

פסלונים, עקרונות, פזמונים, סרטונים, זכרונות

בטבלה שלפניכם מיינו את השמות על פי צורת היחיד.

בסיס וצורן סופי	שורש ומשקל	
	משקל קטלון	משקל קטלון

ד. לפניכם שני משפטים, ובכל אחד מהם זוג מילים מודגשות. בכל משפט הקיפו את המילה המודגשת המתאימה.

• המנחה **השירה** / **הישירה** מבט אל המצלמה והודיעה על תחילת התוכנית.

• חניכי תנועת הנוער **הותירו** / **התירו** שטח נקי בסיום הפעולה.

שאלה 14

א. לפניכם משפטים, ובהם מילים מודגשות.

- התקינות הפוליטית מסרבלת את השפה ומְבִיאָה לתוצאות מגוחכות.
 - במחקר על תקינות פוליטית הובא נָתוֹן מפתיע מאוד.
 - אנשים שאכפת להם משוויון חברתי מְבִטָּאִים באופן לא מודע יחס שלילי כלפי אחרים.
- (1) ליד כל אחת מן המילים שלפניכם ציינו שם פועל מאותו השורש ובאותו הבניין.

מְבִיאָה – _____

נָתוֹן – _____

מְבִטָּאִים – _____

(2) ליד כל אחת מן המילים שלפניכם ציינו את חלק הדיבור שהיא שייכת אליו על פי המשפטים לעיל.

נָתוֹן – _____ מְבִטָּאִים – _____ מודע – _____

ב. לפניכם רשימת שמות:

מְקַפֵּיא, מְאַוֵּר, מְגַבֵּת, מְדִיח, שׂוֹאֵב (אבק)

(1) העתיקו את השם שאיננו בצורת הבנינו, וציינו את משקלו.

השם: _____ המשקל: _____

(2) העתיקו שני שמות הגזורים באותו המשקל, וציינו את המשקל המשותף להם.

שני השמות: _____ המשקל המשותף: _____

ג. לפניכם ארבעה שמות:

מְהוּת, שְׂרוּת, שְׂטוּת, טְעוּת

הקיפו את השם יוצא הדופן מבחינת דרך התצורה.

ד. לפניכם רשימת שמות, ובכל אחד מהם האות אל"ף מודגשת:

שְׂגִיפָה, מְחָפָה, הִחְטָפָה, הִלְוָה, בְּרִיפָה, תְּחִלּוּפָה, הִמְצָפָה

הקיפו את שלושת השמות שבהם האות אל"ף שייכת לשורש של המילה.

שאלה 15

א. לפניכם ארבעה שמות:

מנעד, מנזר, מעמד, מפגן

(1) הקיפו את השם יוצא הדופן מבחינת דרך התצורה.

(2) ציינו את דרך התצורה של השם יוצא הדופן. _____

ב. לפניכם ארבעה שמות שנוצרו בדרך של בסיס וצורן סופי:

שאלון, תשובון, מועדון, חידון

(1) הקיפו את השם יוצא הדופן מבחינת משמעות הצורן הסופי.

(2) ציינו את משמעות הצורן הסופי המשותפת לשמות האחרים. _____

ג. לפניכם משפט, ובו שלוש מילים מודגשות:

גישת התקינות הפוליטית יצרה כללים הקובעים אילו מילים אינן תקינות פוליטית.

ציינו ליד כל אחת מן המילים שלפניכם את משמעות הצורן הסופי המודגש בה.

תקינות: _____ **פוליטית:** _____ **תקינות:** _____

ד. (1) לפניכם רשימת שמות:

תיכוניםט, פרסומאי, סולן, פיזיקאי, משפטן

מיינו את השמות בטבלה שלפניכם.

בסיס עברי וצורן סופי עברי	בסיס עברי וצורן סופי עברי	בסיס עברי וצורן סופי עברי

(2) השם התנ"כי דניאל נעשה נפוץ בשנים האחרונות.

מה מיוחד בבסיס של המילה תנ"כי?

ה. לפניכם רשימה של בעלי מקצוע שתפקידם אחזקה והפעלה במוסדות:

שרת, גבאי, תחזוקאי, שמש

(1) הקיפו את השם יוצא הדופן מבחינת דרך התצורה.

(2) ציינו את דרך התצורה של השם יוצא הדופן. _____

(3) כיום בגלל התקינות הפוליטית הוחלפה המילה "שרת" בצירוף "אב בית".

מדוע, לדעתכם, נמנעים כיום מן השימוש במילה "שרת"?

שאלה 16

לפניכם קטע ובו פעלים מודגשים.

בדורנו **חָלוּ** שינויים בתחום הטכנולוגיה ו**הִשְׁגוּ** הישגים פורצי דרך. החידושים הטכנולוגיים לא תמיד מוכרים (**מִכָּרִים**) לאדם הזקן, ולרוב הוא אינו **מוֹדֵעַ** לתועלת שהוא יכול **לְהַפִּיק** מהם. אף על פי כן אופק חייו לא **הִצְטַמַּצַּם**, להפך הוא התרחב בשל ניסיון החיים והידע הרב שצבר במשך חייו. בזכות תבונתו וניסיונו הוא **נִעְשָׂה** דגם לחיקוי עבור אנשים אשר **מְצוּיִים** בקרבתו.

א. השלימו את הטבלה שלפניכם. ציינו את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים המודגשים.

הפעל	השורש	הבניין
חָלוּ		
הִשְׁגוּ		
מוֹדֵעַ		
לְהַפִּיק		
הִצְטַמַּצַּם		
נִעְשָׂה		
מְצוּיִים		

ב.

- (1) מן השורש של הפועל **מִכָּרִים** כתבו פועל בבניין התפעל. _____
- (2) מן השורש של הפועל **נִעְשָׂה** כתבו צורת בינוני פעול בבניין קל. _____
- (3) מן השורש של המילה **יָדַע** כתבו פועל בבניין קל בצורת ציווי נוכח. _____
- (4) מן השורש של המילה **תְּבוּנָה** כתבו שם תואר בבניין נפעל. _____

שאלה 17

לפניכם משפטים ובהם שמות מודגשים.

• **הַזְדַּקְנוּת** היא תהליך טבעי.

• **שִׁיחָה** עם אדם מבוגר יכולה להביא לפעמים ל**הַצָּלָה** חיים.

• **בְּטוּי** חיבה של מבוגרים נעימים לשומע.

• חייבים למנוע **הַשָּׁנוּת** מקרים שבהם קשישים נמנעים מ**פְּנִיָּה** לאחרים בבקשת עזרה.

• ראוי שזקנים בימינו לא יחושו **נְחִיתוּת** לעומת אחרים.

א. כתבו את השורש של כל אחת מן המילים האלה:

הַצָּלָה שִׁיחָה הַשָּׁנוּת

ב. לפניכם שלוש מילים: **הַזְדַּקְנוּת**, **נְחִיתוּת**, **הַשָּׁנוּת**.

(1) הקיפו את המילה שאינה שם פעולה.

(2) העתיקו את שתי המילים שלא הקפתם, וכתבו ליד כל אחת מהן את הבניין שלה ואת המשקל שלה.

המילה: _____ הבניין: _____ המשקל: _____

המילה: _____ הבניין: _____ המשקל: _____

ג. העתיקו מן המילים המודגשות במשפטים שבראש השאלה שני שמות פעולה מאותו הבניין, וציינו את המשקל המשותף שלהם.

המילים: _____, _____ המשקל: _____

ד. כתבו שם עצם במשקל **קְטָלוֹן** מן השורש של המילה **בְּטוּי**. _____

ה. לפניכם שני משפטים, ובהם פעלים מודגשים.

• הצעירים **מְנַחִים** על ידי זקני המשפחה.

• הצעות להעלאת גיל הפרישה **מוֹנְחוֹת** על שולחן הדיונים של הוועדה.

כתבו את השורש ואת הבניין של כל אחת מן המילים המודגשות.

מְנַחִים – השורש: _____ הבניין: _____

מוֹנְחוֹת – השורש: _____ הבניין: _____

שאלה 18

לפניכם רשימת שמות:

תשובון, השתיכות, תמהון, תפאורן, עדיפות, התנה, תואי

א. מיינו את המילים בטבלה שלפניכם לפי דרכי התצורה.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי

ב. בעמודה של שורש ומשקל בכל מילה שיש בה תי"ו שורשית, הקיפו רק את האות תי"ו השורשית.

ג. בעמודה של בסיס וצורן סופי כתבו ליד כל מילה את משמעות הצורן הסופי שלה.

ד. לפניכם שני משפטים ובכל אחד מהם מודגשת המילה "מחשבת".

כתבו ליד כל משפט את משמעות הצורן הסופי במילה "מחשבת".

• קריאת המאמרים עוררה את מחשבת.

• הדיון על המאמר דרש מן המשתתפים מאמץ מחשבת.

שאלה 19

א. לפניכם קטע, ובו מודגשות מילים שנגזרו מצורת הבינוני.

בימינו **רווחת** התפיסה ש"העולם שייך לצעירים". לכן מאמץ של **מבוגרים** להיראות צעירים הוא תופעה **נפוצה**. אולם למעשה זהו מאמץ **מיותר** כי מראה מבוגר אינו בהכרח מראה **מגונה**.

כתבו מעל כל מילה מודגשת את חלק הדיבור שלה.

ב. לפניכם משפט:

מעלה יש בה בזקנה, ואין סיבה להסתירה.

(1) כתבו את חלק הדיבור ואת השורש של המילה **מעלה** במשפט זה.

חלק הדיבור: _____ השורש: _____

(2) בהקשר אחר המילה **מעלה** יכולה לשמש גם חלק דיבור אחר. מהו חלק הדיבור? _____

(3) לפניכם משפט נוסף: היא **מעלה** בתפקידה.

כתבו את השורש ואת הבניין של המילה "**מעלה**" במשפט זה.

השורש: _____ הבניין: _____

ג. לפניכם רשימת מילים:

התעלות, עליונות, עליה, עלוי, מעלה

(1) העתיקו את המילה היוצאת דופן מבחינת דרך התצורה, וכתבו את דרך התצורה שלה.

(2) העתיקו את המילה היוצאת דופן מבחינת חלק הדיבור, וכתבו את חלק הדיבור שלה.

ד. לפניכם שני צירופים ובהם מודגשות מילים.

דרישה תקיפה _____

צורה **גמישה** _____

צינו ליד כל צירוף את המשקל של המילה המודגשת בו.

שאלה 20

א. (1) לפניכם שלושה צירופים, ובהם שמות תואר מודגשים שנוצרו בדרך של בסיס וצורן סופי.

לבוש עֲדָכְנִי, דיון עֶקְרוֹנִי, ערך מְלוֹנִי

כתבו מהי דרך התצורה של הבסיס של כל אחד משמות התואר המודגשים.

עֲדָכְנִי – _____

עֶקְרוֹנִי – _____

מְלוֹנִי – _____

(2) לפניכם צירוף נוסף: פיתוח טֶכְנולוֹגִי.

במה שונה הבסיס של המילה טכנולוגי משאר הבסיסים של המילים שבתת-סעיף א(1)?

ב. לפניכם שני פעלים: גָּבִיתִי, גָּבַהֲתִי.

כתבו לכל פועל את שם הפועל שלו.

גָּבִיתִי _____ גָּבַהֲתִי _____

מן השורש של הפועל גָּבִיתִי כתבו בעל מקצוע במשקל קָטַל. _____

מן השורש של הפועל גָּבַהֲתִי כתבו שם פעולה בבניין הפעיל. _____

ג. לפניכם משפט:

באמצעות הַמְגִּיבָה אפשר להרים ציוד כבד.

– מהו השורש של המילה מְגִיבָה?

– מהו המשקל של המילה מְגִיבָה? – מהי משמעות המשקל? _____

ד. לפניכם רשימת מילים:

הוֹרָה, מְבַקֵּר, אוֹפָה, מוֹרָה, פֶּקֶח

(1) הקיפו שתי מילים הגזורות מאותו המשקל.

(2) ציינו את המשקל המשותף לשתי המילים שהקפתם. _____

ה. לפניכם משפט ובו שתי מילים מודגשות מחידושי האקדמיה ללשון העברית.

ברשות המקומית מינו יועץ לענייני אזרחים ותיקים שתפקידו למנוע גִּילָנוּת, כלומר למנוע יחס מפלה כלפי אזרחים על רקע גילם, וכן לדאוג לִשְׁלוֹמוֹת של המבוגרים, כלומר לרווחה הגופנית, הנפשית והחברתית שלהם.

כתבו מהי דרך התצורה המשותפת לשתי המילים המודגשות. _____

שאלה 21

לפניכם קטע ובו פעלים מודגשים.

האדם הפרפקציוניסט **מוֹדֵא** מראש שיש באפשרותו להשיג תוצאה מושלמת בביצוע המשימה. אם הוא **מְגַלֵּה** שהנתונים אינם מאפשרים תוצאה כזאת, הוא מעדיף להימנע מלגשת למשימה. ההתנהלות שלו **נְזוּנָה** מן המחשבה שאין להיכשל, ולכן הוא אינו **מוֹכֵן לְהִסְתַּכֵּן**, אם אינו **מְשַׁכְנֵעַ** שהוא יכול להתמודד עם כל בעיה שתצוץ.

א. השלימו את הטבלה שלפניכם: כתבו את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים המודגשים.

מוֹדֵא - השורש: _____ הבניין: _____

מְגַלֵּה - השורש: _____ הבניין: _____

נְזוּנָה - השורש: _____ הבניין: _____

מוֹכֵן - השורש: _____ הבניין: _____

לְהִסְתַּכֵּן - השורש: _____ הבניין: _____

מְשַׁכְנֵעַ - השורש: _____ הבניין: _____

ב. מן המילים שאינן מודגשות בקטע העתיקו שלושה פעלים/שמות פועל בבניין קל, וכתבו ליד כל אחד מהם את השורש שלו.

_____	_____
_____	_____
_____	_____

שאלה 22

א. לפניכם קטע ובו מודגשים שמות פועל.

אין זה נכון לשאוף **להדמות** לזולת. על האדם לשאוף **לעלות** למדרגה גבוהה יותר ולבטוח כי יש לו הכוחות **להתרומם** מעבר למדרגתו הנוכחית. הוא צריך לשאוף **להוציא** אל הפועל את כוחותיו הייחודיים.

ליד כל שם פועל כתבו שם פעולה מאותו השורש אך בבניין אחר לפי ההוראות:

להדמות – שם פעולה בבניין פיעל: _____

לעלות – שם פעולה בבניין התפעל: _____

להתרומם – שם פעולה בבניין הפעיל: _____

להוציא – שם פעולה בבניין קל: _____

ב. לפניכם רשימת מילים:

יכלת, תכולה (של התיק), **פליון, הפלה, האכלה**

(1) הקיפו שתי מילים שהשורש שלהן זהה, וכתבו את השורש שלהן. _____

(2) מן השורש של המילים שהקפתם, כתבו שם פועל בבניין הפעיל. _____

ג. לפניכם משפט, ובו פועל מודגש.

כדי להשיג את היעדים, **נדבק** במטרות שהצבנו לעצמנו.

(1) כתבו את השורש, הגוף, הזמן והבניין של הפועל המודגש.

השורש: _____ הגוף: _____ הזמן: _____ הבניין: _____

מן השורש של הפועל המודגש, כתבו פועל בזמן הווה באותו הגוף ובאותו הבניין. _____

(2) לפניכם משפט ובו הפועל "נדבק" במשמעות שונה:

התלמיד **נדבק** במחלה.

במה שונה הפועל במשפט זה מן הפועל המודגש במשפט שבראש השאלה? הקיפו את

התשובות הנכונות: שורש, בניין, זמן, גוף.

שאלה 23

א. לפניכם רשימה של שמות פעולה:

הגירה, הנפה, כבוש, המנעות

לעיתים פעלים ושמות הפעולה שלהם נוטים בבניינים שונים.

העתיקו שני שמות פעולה שנוטים בבניין שונה מן הבניין של הפועל, וכתבו ליד כל שם פעולה את הבניין של הפועל שלו.

שם הפעולה: _____ הבניין של הפועל: _____

שם הפעולה: _____ הבניין של הפועל: _____

ב. (1) לפניכם משפט ובו מילה מודגשת:

במקרים רבים **המניע** של הפרפקציוניסטים הוא הצורך שלהם לקבל אישור חיצוני לערך שלהם.

לפניכם רשימת מילים: **מנוע, תנועה, המנעות, הנפה, הענות**

הקיפו שלוש מילים שהשורש שלהן זהה לשורש של המילה **מניע** המודגשת במשפט.

כתבו את השורש המשותף. _____

(2) לפניכם שני משפטים נוספים, ובהם מודגשת המילה **מניעה**:

1. המטרה של חיסונים היא **מניעה** של מחלות.

2. החתירה אל השלמות **מניעה** אותנו להמשיך לפעול.

הקיפו את המשפט שבו המילה "מניעה" היא מאותו השורש של המילים שהקפתם בתת-סעיף ב(1).

כתבו את השורש של המילה "מניעה" במשפט שלא הקפתם. _____

ג. לפניכם רשימת שמות מודגשים שנוצרו בדרך של שורש ומשקל:

מרפאה בעיסוק, מנחת הורים, מתכנתת, משוררת

(1) הקיפו את השם היוצא דופן מבחינת המשקל.

(2) ציינו את המשקל של השם שהקפתם. _____

(3) כתבו את המשמעות המשותפת למשקלים של כל השמות. _____

(4) לפניכם שם נוסף באותה המשמעות: **תזונאית**.

האם אפשר לצרף את השם **תזונאית** לרשימת השמות שבראש השאלה? נמקו את תשובתכם במונחים לשוניים.

שאלה 24

א. לפניכם משפטים ובהם מודגשים פעלים :

• **הָאֵר** עינינו בתורתך.

• **הִדָּר** במצוות ככל שתוכל.

• **הִשָּׂג** את היעדים שאתה קובע לעצמך.

(1) העתיקו את הפועל היוצא דופן מבחינת תפקיד האות ה"א. _____

ציינו את תפקידה של האות ה"א בפועל זה. _____

כתבו את השורש של כל אחד מן הפעלים האחרים :

הפועל : _____ השורש : _____

הפועל : _____ השורש : _____

(2) מה משותף לכל הפעלים המודגשים מבחינת הזמן (הדרך)? _____

(3) לפניכם משפט דו־משמעי מבחינת הזמן (הדרך) של הפועל המודגש :

הוֹדִיעוּ לנו מראש על שינויים במשימה.

כתבו את שתי האפשרויות לניתוח הפועל המודגש מבחינת הזמן/הדרך והגוף :

אפשרות 1 : הזמן (הדרך) : _____ הגוף : _____

אפשרות 2 : הזמן (הדרך) : _____ הגוף : _____

(4) מן השורש של הפועל הוֹדִיעוּ כתבו שם עצם במשקל **תִּקְטֹלָה** : _____

ב. למילים הלועזיות "פרפקציוניזם" ו"פרפקציוניסט" הוצעו חלופות עבריות :

שְׁלִמוֹתָן, שְׁלִמוֹתָנוּ

(1) לכל אחת מן החלופות העבריות כתבו את המילה הלועזית שמתאימה לה :

שְׁלִמוֹתָן – _____

שְׁלִמוֹתָנוּ – _____

(2) הסבירו במונחים לשוניים את קביעתכם בנוגע לכל אחת מן המילים.

שאלה 25

לפניכם קטע ובו שמות תואר מודגשים:

לפרפקציוניסט יש ציפיות **גבוהות**, אך לעיתים מתברר שהן **מוגזמות** ואינן **ממציאותיות**. אצל הפרפקציוניסט השאיפה ה**בריאה** להצליח נהפכת לצורך במושלמות. אולם נראה שדווקא מי ש**מוכן** לפעול גם כאשר הוא יודע שהתוצאה ה**מושלמת המצופה** אינה מובטחת, יצליח הרבה יותר ממי שיושב חסר מעשה ומצפה לתוצאה ה**מיוחלת** שאולי לא תגיע לעולם.

א. (1) מבין שמות התואר המודגשים, העתיקו שני שמות תואר בצורת הבינוני מבניינים

שונים, וכתבו את הבניין של כל אחד מהם:

שם התואר: _____ הבניין: _____

שם התואר: _____ הבניין: _____

(2) כתבו מה משותף לצורות הבינוני שצינתם מבחינת משמעות הבניין. _____

ב. מבין שמות התואר המודגשים שאינם צורות בינוני:

(1) העתיקו שני שמות תואר שנוצרו בדרך של שורש ומשקל. כתבו ליד כל אחד מהם את

המשקל שלו:

שם התואר: _____ המשקל: _____

שם התואר: _____ המשקל: _____

(2) העתיקו שם תואר אחד שיש לו שני צורנים סופיים. _____

כתבו כל אחד מן הצורנים הסופיים בשם התואר שהעקתם, וציינו את המשמעות של כל

צורן סופי:

צורן 1: _____ משמעות הצורן: _____

צורן 2: _____ משמעות הצורן: _____

ג. לפניכם צירוף מילים: **תוצאה צפויה**

כתבו את השורש ואת חלק הדיבור של כל אחת מן המילים המודגשות:

תוצאה – השורש: _____ חלק הדיבור: _____

צפויה – השורש: _____ חלק הדיבור: _____

ד. מן השורש של המילה "**צפויה**" כתבו שם עצם במשקל המקומות. _____

פתרון בחינות הבגרות מערכת הצורות עברית במחשבה תחילה

שאלה 1

א.

הובנו : ב-ו-ן, הופעל
היאזרו : א-ז-ר, נפעל
לוודא : ו-ד-א, פיעל
נוכחים : נ-כ-ח, קל / פעל
תזדהו : ז-ה-י, התפעל
מִטָּיִם : נ-ט-י, הפעיל
הִקְצוּ : ק-צ-י, הפעיל

ב. ציווי

ג. (1) נתונים, מתנה, לתת

(2) נ-ת-ן

שאלה 2

א.

(1)

מְחוּשִׁים : ח-ו-ש

חוֹשְׁשִׁים : ח-ש-ש

חִישָׁה : ח-ו-ש

נִיחוּשׁ : נ-ח-ש

לִהְיוֹשׁ : ח-ו-ש

(2)

שם פעולה : חִישָׁה, הבניין : קל / פעל

שם פעולה : נִיחוּשׁ, הבניין : פיעל

ב.

• התלמיד נחוש בדעתו להצליח במבחן – הנו"ן שורשית.

• אם לא יקשיבו לדברינו, נחוש אכזבה – הנו"ן היא מוספית לציון גוף ראשון רבים בזמן עתיד.

ג.

• מחמאה – להחמיא

• מחאת המונים – למחות

• מחיאת כף – למחוא

שאלה 3

א.

(1)

הקשבה – הִקְטָלָה

היבט – הִקְטָל

הסחות – הִקְטָלָה

(2) בניין הפעיל

(3) לא

נימוק : המילה התגנחות במשקל הִתְקַטְּלוּת, ואילו המילה הידברות במשקל הִקְטָלוּת.

או : המילה התגנחות (במשקל שם פעולה) בבניין התפעל, ואילו המילה הידברות (במשקל שם פעולה) בבניין נפעל.

(4) קיטלון – ניסיון / כישלון ; תקטולת – תקשורת

ב. לבטא – ביטוי, להכיר – ניכור, להשתנות – שינוי.

ג.

• הילד מְשִׁיב / מְשִׁיב בהומור על השאלה.

פתרון בחינות הבגרות מערכת הצורות עברית במחשבה תחילה

שאלה 4

א.

(1) תואר

(2) אוהדים, מכילים

ב.

מיטיבה – תואר, הפעיל.

דובר – שם עצם, קל / פעל.

מאפשר – פועל, פיעל.

ראוי – תואר, קל / פעל.

מקוטעים – תואר, פועל.

ג.

(1) מורים, מזכירה

(2) מנהלן, בסיס וצורן סופי.

שאלה 5

א.

(1) א-ז-כ-ר

(2) פיעל

ב.

(1) מזון

(2) קטול

ג.

(1) שעון

(2) בסיס וצורן סופי

ד.

מְקַלְפֹּן – דרך התצורה : בסיס וצורן סופי.

הסבר : המילה מורכבת מן הבסיס "מְקַלְף", שמשקלו מציין מכשירים ומן הצורן ון המציין הקטנה.

או : דרך התצורה : הלחם בסיסים. הסבר : המילה מורכבת משני הבסיסים מְקַלְף ומלפפון.

קְרָסָה – דרך התצורה : שורש ומשקל.

הסבר : השורש כ-ר-ס כמו במילה כרס, במשקל קְטָלָה, משקל המציין מחלות.

מְנַפְּחָה – דרך התצורה : שורש ומשקל.

הסבר : השורש נ-פ-ח כמו בפועל לנפח, במשקל מְקַטְּלָה, משקל המציין מכשירים.

מְשֻׁרָקָאִי – דרך התצורה : בסיס וצורן סופי.

הסבר : המילה מורכבת מן הבסיס "מְשֻׁרָקִית" ומן הצורן אִי המציין בעל מקצוע.

פתרון בחינות הבגרות מערכת הצורות עברית במחשבה תחילה

שאלה 6

א.

להשתעשע – ש-ע-ש-ע, התפעל
מעוררים – ע-ו-ו-ר, פיעל
מומצאות – מ-צ-א, הופעל
מוצאות – מ-צ-א, הופעל
להקשות – ק-ש-ו-ה, הפעיל
מביעים – נ-ב-ע, הפעיל

ב.

פעלים בבניין קל	פעלים בבניין נפעל
נְתוּנִים	נִיזוּנִים
נוֹטִים	יִירָאָה
נִבְחָר	נוֹסְפוֹת

שאלה 7

א.

צִפִּית – פועל – השורש : צ-פ-ו-ה, הבניין : פיעל, הזמן : עבר, הגוף : נוכחת.
צִפִּית – שם עצם – הבסיס : ציפה, הצורן הסופי : ית, משמעות הצורן הסופי : הקטנה.

ב.

שם הפועל	הבניין	מילה מאותו השורש ובאותה המשמעות
לְצַפּוֹת	קל	מִתְקַשְּׁרִים – השורש : ק-ש-ר, הבניין : התפעל
לְצַפּוֹת	פיעל	מִתְקַשְּׁרִים – השורש : ת-ק-ש-ר, הבניין : פיעל

ג. הצפה, מצוף

ד.

נקראים – קוראים ; מוכיחים – מוכחים ; נדון – דן

שאלה 8

א.

(1) הוֹרָה, אוֹפָה
(2) קוֹטֵל

ב.

(1) תפוסה
(2) אות שורש
(3) מוספית / תחילית

ג.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי
תגובה – ג-ו-ג-ב	תגובן
רשומה – ר-ש-ם	תגובית

ד.

(1) שידורשת – הלחם בסיסים
(2) הסכת – השורש : ס-כ-ת, המשקל : הקטל.

פתרון בחינות הבגרות מערכת הצורות עברית במחשבה תחילה

• המְרַתִּי / המְרַתִּי את הפועל הפעיל בפועל סביל.

שאלה 9

א.

(1) בינה מלאכותית יוצרת (שם תואר) היא כלי המייצר (פועל) תוכן, והיא מאפשרת יצירת (שם עצם) טקסטים, תמונות וסרטונים.
(2) נוֹצֵר

ב.

• אני בחור יצירתי. – שם תואר
• יצירתי זכתה לביקורות חיוביות. – שייכות / כינוי קניין

ג.

מבין המילים המוגדלות המילה היוצאת דופן מבחינת משמעות הצורן הסופי המודגש היא פופולריות, ומשמעות הצורן הסופי במילה זו היא הפשטה / שם עצם מופשט. המשמעות המשותפת לצורנים הסופיים המודגשים במילים האחרות היא ריבוי / ריבוי נקבה / רבות.

ד.

(1) למשרד החינוך יש יותר מ-43 אלף עוקבים באינסטגרם.
• מחאת העוקבים הצליחה, והאומן הסיר את הידיעה השקרית.
(2) שם עצם

ה.

(1) מִתְקַשְּׁרִים
(2) מִתְקַשְּׁרִים – השורש : ק-ש-ר, הבניין : התפעל
מִתְקַשְּׁרִים – השורש : ת-ק-ש-ר, הבניין : פיעל

שאלה 10

א.

(1) הטיית חשיבה – הפעיל, קל ; הימנעות משיתוף – נפעל, פיעל
(2) דעה נפוצה – נפעל ; אתר ייעודי

ב.

(1) אחת ההמלצות בכתיבת סקירה היא ארגון המידע בתוך טבלה.
(2) א-ר-ג-ן, פיעל.

ג.

צריכה – קטילה ; אמינה – קטיל.

פתרון בחינות הבגרות מערכת הצורות עברית במחשבה תחילה

פתרון בחינות הבגרות מערכת הצורות עברית במחשבה תחילה

שאלה 11

המילה	השורש	הבניין
קרויה	ק-ר-א	קל (פעל)
נועדה	נ-ו-ע-ד	נפעל
אששה	א-ש-ש	פועל
הוכחה	י-ו-כ-ח	הופעל
להביע	נ-ב-ע	הפעיל
מתקוממים	ק-ו-י-ם	התפעל
מְעִינִים	ע-נ-י-ן	פועל

ב.

- (1) אפליה, להפלות, מופלה
(2) פ-ל-ו/ה

שאלה 12

א.

- (1) הובילה – ו-ו-ב-ל ; בלוי – ב-ל-ו/ה ; נבלו – נ-ב-ל ; בלאי – ב-ל-ו/ה ; בלילה – ב-ל-ל
(2) הפועל : הובילה – הבניין : הפעיל ; הפועל : ייבלו – הבניין : קל (פעל)

ב.

- המילה תִּקְנִי (1) גזורה מן השורש ק-נ-י/ה ונוטה בבניין קל (פעל) ובגוף נוכחת
- המילה תִּקְנִי (2) נוצרה בדרך של בסיס וצורן סופי, מן הבסיס תקן ומן הצורן הסופי, שמשמעותו שם תואר.

ג.

המילה יָשִׁיר בתפקיד שם תואר	המילה יָשִׁיר בתפקיד פועל
השורש : י-ש-ר, המשקל : קטיל	השורש : ש-י-ר, הבניין : קל (פעל)

שאלה 13

א.

- זוג 1 : המרה, הבדל – הבניין המשותף : הפעיל
זוג 2 : קידום, קבלה – הבניין המשותף : פיעל

ב. (1)+(2)

הפעיל	נפעל
הסיק – הסיק	נשנה – השנות
פיעל : צנה – צנאה	עסק – עסוק

ג.

משקל קטלון	משקל קטלון	בסיס וצורן סופי
פְּזָמוּנִים	עֲקָרוֹנוֹת	פְּסָלוּנִים
	וְכָרוֹנוֹת	סְרָטוּנִים

ד.

- המנחה הַשִּׁירָה / הַשִּׁירָה מבט אל המצלמה והודיעה על תחילת התוכנית.
- חניכי תנועת הנוער הוֹתִירוּ / הִתִּירוּ שטח נקי בסיים הפעולה.

שאלה 14

א.

- (1) מביאה – להביא ; נתון – לתת ; מבטאים – לבטא
(2) נתון – שם עצם ; מבטאים – פועל ; מודע – שם תואר

ב.

- (1) השם : מגבת – המשקל : מקטלת
(2) שני השמות : מקפא, מדיח – המשקל המשותף : מקטיל

ג. מהות

ד. החטאה, בריאה, המצאה

שאלה 15

א.

- (1) מנעד ; (2) הלחם בסיסים

ב.

- (1) מועדון ; (2) אוסף של דברים

ג.

- תקינות : משמעות הצורן שם עצם מופשט / הפשטה
פוליטית : משמעות הצורן נקבה
תקינות : משמעות הצורן ריבוי בנקבה

ד. (1)

בסיס עברי וצורן עברי	בסיס עברי וצורן לועזי	בסיס לועזי וצורן עברי
פרסומאי	תיכונקט	סולן
משפטן		פיזיקאי

- (2) הבסיס של המילה תנ"כי הוא נוטריקון / ראשי תיבות.

ה.

- (1) תחזוקאי ; (2) בסיס וצורן סופי
(3) משום שלשורש של המילה "שרת" יש משמעות נלווית (קונוטציה) שלילית.

פתרון בחינות הבגרות מערכת הצורות עברית במחשבה תחילה

שאלה 19

א.

בימינו רווחת (פועל) התפיסה ש"העולם שייך לצעירים". לכן מאמץ של מבוגרים (שם עצם) להיראות צעירים הוא תופעה נפוצה (שם תואר).
אולם למעשה זהו מאמץ מיותר (שם תואר) כי מראה מבוגר אינו בהכרח מראה מגונה (שם תואר).

ב.

- (1) חלק הדיבור : שם עצם – השורש : ע-ל-י/ה
(2) חלק הדיבור : פועל
(3) השורש : מ-ע-ל – הבניין : קל

ג.

- (1) עליונות – דרך התצורה : בסיס וצורן סופי
(2) מְעַלָּה – חלק הדיבור : שם תואר

ד.

דְּרִישָׁה – המשקל : קְטִילָה ; גְּמִישָׁה – המשקל : קְטִיל

שאלה 20

א.

- (1) עֲדָכְנִי – הלחם בסיסים ; עֲקָרוֹנִי – שורש ומשקל ; מְלוֹנִי – בסיס וצורן סופי
(2) הבסיס (טכנולוגיה) הוא מילה השאולה מלעז

ב.

גְּבִיתִי – שם הפועל : לגבות ; גְּבָהָתִי – שם הפועל : לגבוה
בעל מקצוע במשקל קְטִיל מן השורש של הפועל גְּבִיתִי : גבאי
שם פעולה בבניין הפעיל מן השורש של הפועל גְּבָהָתִי : הגבהה

ג.

– השורש : ג-ב-ה ; – המשקל : מְקַטֵּל ; – משמעות המשקל : כלים ומכשירים

ד.

- (1) הוֹרָה, אוֹרָה ; (2) המשקל המשותף : קוּטַל / בינוני פועל

ה. דרך התצורה המשותפת : בסיס וצורן סופי

פתרון בחינות הבגרות מערכת הצורות עברית במחשבה תחילה

שאלה 16

א.

הפועל	השורש	הבניין
חָלוּ	ח-ו-ל	קל
הִשְׁגוּ	נ-ש-ג	הופעל
מוֹדַעַ	י-ד-ע	הופעל
לְהַפִּיק	פ-ו-ק	הפעיל
הַצְטַמְצַם	צ-מ-צ-ם	התפעל
נָעֲשָׂה	ע-ש-י/ה	נפעל
מְצוּיִים	מ-צ-א	קל

ב.

- (1) התנכר ; (2) עשוי ; (3) דע ; (4) נבון

שאלה 17

א. הצלה – נ-צ-ל ; שיחה – ש-י-ח ; הישנות – ש-נ-י/ה

ב.

הִזְדַּקְנוּת, נְחִיתוּת, הִשְׁנוּת
המילה : הזדקנות – הבניין : התפעל – המשקל : התקטלות
המילה : הישנות – הבניין : נפעל – המשקל : היקטלות

ג. המילים : שיחה, פנייה – המשקל : קְטִילָה

ד. ביטאון

ה.

מְנַחִים – השורש : נ-ח-י/ה – הבניין : הופעל
מוֹנָחוֹת – השורש : נ-ו-ח – הבניין : הופעל

שאלה 18

א + ב + ג

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי
השתייכות	תשובון – אוספים
תימהון	תפאורן – בעל מקצוע
התנה	עדיפות – שם עצם מופשט
תואי	

ד.

- קריאת המאמרים עוררה את מְחַשְׁבָּתִי. – שייכות / כינוי קניין
- הדיון על המאמר דרש מן המשתתפים מאמץ מְחַשְׁבָּתִי. – שם תואר

פתרון בחינות הבגרות מערכת הצורות עברית במחשבה תחילה

שאלה 21

א.

הפועל	השורש	הבניין
מַנְדֵּב	נ-ד-ב	פיעל
מַגְלֵה	ג-ל-ה	פיעל
נִדְוָה	נ-ד-ו	נפעל
מוֹכֵן	כ-ו-ח	הופעל
מְהַסְתֵּן	ס-כ-ח	התפעל
מְשַׁכְנֵעַ	ש-כ-נ-ע	פועל

ב.

הפועל: לגשת – השורש: נ-ג-ש; הפועל: יכול – השורש: י-כ-ל; הפועל: תצוץ – השורש: צ-ו-ץ

שאלה 22

א. להידמות – דימוי; לעלות – התעלות; להתרומם – הרמה; להוציא – יציאה

ב.

יְכַלֵּת, תְּכַוֵּלָה (של התיק), כְּלִיָּו, תְּכַלֵּה, תְּכַלֵּה
(1) כ-ו-ל; (2) להכיל

ג.

(1) השורש: ד-ב-ק – הגוף: מדברים – הזמן: עתיד – הבניין: קל/פעל → דבקים
(2) שורש, בניין, זמן, גוף

שאלה 23

א.

שם הפעולה: הִגִּירָה – הבניין של הפועל: פיעל
שם הפעולה: כְּבוֹשׁ – הבניין של הפועל: קל

ב.

(1) מְנוּעַ, תְּנוּעָה, הִמְנוּעוּת, הִנְעָה, הִעָנוּת – השורש המשותף: נ-ו-ע
(2) משפט 2. השורש של המילה "מניעה" במשפט 1: מ-נ-ע

ג.

(1) מְרַפָּא בעיסוק, מְנַחַת הורים, מְתַכְנֶת, מְשׁוֹרְרָת
(2) המשקל: מקטיל; (3) המשמעות המשותפת: בעלי מקצוע
(4) אי אפשר לצרף את השם תזונאית לרשימה, משום שהמילים ברשימה נוצרו בדרך של שורש ומשקל, ואילו השם "תזונאית" נוצר בדרך של בסיס וצורת סופי.

פתרון בחינות הבגרות מערכת הצורות עברית במחשבה תחילה

שאלה 24

א.

(1) הפועל היוצא דופן: הִדָּר – תפקידה של האות ה"א: אות שורשית
הפועל: הִאָּר – השורש: א-ר-ר; הפועל: הִשָּׁג – השורש: נ-ש-ג
(2) ציווי
(3) אפשרות 1: הזמן (הדרד); עבר – הגוף: נסתרים; אפשרות 2: הזמן (הדרד); ציווי – הגוף: נוכחים
(4) תודעה

ב.

(1) שְׁלִמּוּתָן – פרפקציוניסט; שְׁלִמּוּתָנוּת – פרפקציוניזם
(2) במילה "שלמותן" הצורן הסופי הוא יָן שמשמעותו בעל תכונה. המילה מתאימה לבטא את בעל התכונה, הפרפקציוניסט.
במילה "שלמותנות" הצורן הסופי ות מבטא מושג מופשט. המילה מתאימה לבטא את התכונה "פרפקציוניזם".

שאלה 25

א.

(1) שם התואר: מוגזמות / מושלמת – הבניין: הופעל; שם התואר: מצופה / מיוחלת – הבניין: פועל
(2) משמעות הבניין: סביל

ב.

(1) שם התואר: גבוהות – המשקל: קטול; שם התואר: בריאה – המשקל: קטיל
(2) מציאותיות – צורן 1: יִי (משמעות: שם תואר); צורן 2: ות (משמעות: ריבוי נקבה)

ג.

תוצאה – השורש: י-צ-א – חלק הדיבור: שם עצם
צפויה – השורש: צ-פ-ה – חלק הדיבור: שם תואר

ד. מצפה

שלמים		מרובעים		נל"א		נל"י/ה		חפ"ן	
פעיל פְּעֵל(קל) הַפְּעִיל פֻּעַל התְּפַעֵל דגושים/כבדים לכניין פעל 4 צורות בהווה: קוּטַל, קָטַל, קִטַּל (סביל) קטל, קטל		ארבע אותיות שורש רק בבניינים הדגושים: פֻּעַל, פֻּעַל וְהִתְפַּעֵל שִׁכְפַּל, סִחָרַד הַתְּפַזֵּז		(נמצאת) נחה ל' הפועל א' קר"א, סמ"א, מצ"א, חב"א, נש"א קפ"א, כל"א, בט"א, שנ"א, רפ"א, בר"א, מר"א, מח"א(כף), חט"א, מל"א, צמ"א, נב"א, דכ"א, יור"א, קנ"א, טמא, פלא		(נמצאת) נחה ל' הפועל י/ה' גל"י/ה, בנ"י/ה, חל"י/ה, פר"י/ה, מח"י/ה (התנגד) גֵּלָה - בניין פיעל שם הפועל בגזרת נל"י/ה מסתיים ב א: לקנות בשורשי ג"ן כת"ם ל' הפועל אינה נחה ולכן השורשים אינם נל"י/ה: גב"ה נג"ה כמ"ה תמ"ה מהמ"ה		חסרה פ' הפועל נ' נפ"ל, נס"ע, נג"ש, נב"ט, נט"ע נִפְּוֹל < יפול נִנְצַל < ניצל הנִכִּיר < הכיר הנִגָּשׁ < הגיש	
				אנלוגיה לגזרת נל"י/ה במשקלים: קטול (בינוני פעל): קָשׁוּי, מְצוּי קטול (שם פעולה פיעל): חָטוּי קטלו (מקצוע): בָּנָאִי וכן שְׁגִיאַה, תַּחְלוּאָה		אנלוגיה לגזרת נל"א במשקלים: הקטלה (שם פעולה הפעיל): הרְצָאָה קטל (מקצוע): בָּנָאִי וכן שְׁגִיאַה, תַּחְלוּאָה		בעתיד פֻּעַל, בנִפְּעַל בהִפְּעִיל ובהִפְּעַל פ' הפועל נופלת ובמקומה דגש	
נפ"י/ו		נע"ו/י		גרוניות: אהחע"ר		שמות פעולה			
(נמצאת) נחה פ' הפועל י/ו בעתיד פֻּעַל אית"נ + י יִקְרַר נִפְּעַל נולד הַפְּעִיל הו הוריד הַפְּעַל הו הורד פעלי נמ"ל ש"ט בהפעיל הי היניק ינ"ק, ימ"ן, יל"ל, יש"ר יט"ב		ע' הפועל י/ו פְּעֵל(קל) קם, מת, טוב נִפְּעַל נכון בעתיד יבון הַפְּעִיל הקים הַפְּעַל הוקם פֻּעַל קומם (פולל) פֻּעַל קומם (פולל) התְּפַעֵל התקומם(התפולל)		1. חטפים א, א וֹא 2. הנמכת תנועה מתקלחת, שפעת, החליט, העָמַד, נָאֶסַף, מָכַם במשקלי מקומות 3. תשלום דגש באות שלפני הגרוניות בבניין נפעל: תמיד חד"ק < צ"ק יחפז בדגושים: א ר- ס < ס, ס < ס, ס < פֶּרֶשׁ פֶּרֶשׁ ה ע- רק ס < גֶּהֱצָהֶץ ח- אין תשלום דגש		קטילה, קטלה שם פעולה של בניין פֻּעַל. הקטלות, נקטלות שם פעולה בניין נִפְּעַל. בנין הפְּעִיל- הקטלה, אקטלה והקטל. קטול קטלה בניין פֻּעַל. התקטלות – התְּפַעֵל. אפשר לשיר במנגינת מפי א-ל יבורך כל ישראל			
דרכי תצורה של שם העצם		צורות בינוני בחלקי הדיבור		וכל"ב		שם המספר			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר- מתאים לשם העצם במין, במספר ובידוע. (יותר/ פחות)		ו החיבור בד"כ בשווא ו לפני שווא או בומ"פ ו ומאתיים ושלוושה כל"ב בד"כ בשווא כ ל ג לפני שווא בחיריק לשלוושה, כשלוושה		זכר בנסמך מיודע 3 - 10 סיומת ת' (שלושת ארבעת..) אלף 3 - 10 סיומת ת' (תאריך) מאה שנה פי סתמי			
שורש משקל בסיס צורן סופי הלחם בסיסים נוטריקון שאיילה		חלקי דיבור שם עצם - יידוע ושייכות פועל- פג"ז פועל גוף זמן תואר							

הסירו את המוספיות ומצאו את השורש

נשארו 4 אותיות

אם האות השנייה ו
אינה נשמעת ושתי
אותיות אחרונות
מוכפלות >> מעתיקים
רק 3 אותיות ראשונות

כּוּן (כו"ן)
קוּם (קו"ם)
מרוּם (רו"ם)
התרוּפּף (רו"ף)
התכוּן (כו"ן)
עוּר (עו"ר)
התרוּץ (רו"ץ)

זה השורש!

שָׁכַל (שכפ"ל)
שָׁעַשַׁע (שעש"ע)
תִּקְשַׁר (תקש"ר)
עָרַב (ערב"ב)
סָחַר (סחר"ר)
הִתְבַּצַּצ (בצב"ז)
הִשְׁתַּחֲוָה (שחו"ה)
מִתְאַפֵּשׁ (אפש"ר)

נשארו 3 אותיות

זה השורש!

פִּעַל: חָפַץ יָכַל, קָטַן, לוֹט, גָּבַה, גָּבַה,
קָרָא, גָּלָה
נִפְעַל: נִהְנֶה, נִבְרָא, נִסָּד, נִוָּכַח, נִכּוֹן,
נִסּוֹג, נִזּוֹן, נִעוֹר
הִפְעִיל: הִפְקִיד הִאָּכִיל, הִיָּצִיא,
הִישִׁיר, מִיָּנִיקָה, הִוָּדָה, הִגְבִּיהַ,
הִחְטִיא, הִרְאָה, הִוָּרָה
הִפְעִיל: הִפְקִד, הִאָּרָה, הִחְבָּא הִעֲמִד,
הִוָּד הִוָּכַח הִוָּצָא
פִּעַל: בָּרָה, מָלָא, גָּלָה
פִּעַל: כָּבַד, טָהַר, מָלָא, צָוָה,
הִתְפַּעֵל: הִתְחַלָּה, הִתְעוֹרַר, הִתְנַלָּה

נשארו 2 אותיות

אם יש דגש באות
השנייה נוסף נ'
לתחילת השורש

נָגַשׁ (נג"ש)
נָשָׂא (נש"א)
הִפִּיל (נפ"ל)
מָשִׁיב (נש"ב)
מָשִׁיג (נש"ג)
הִכָּה (נכ"ה)
הִנָּשׁ (נג"ש)
הִכָּה (נכ"ה)
הִנָּד (נג"ד)

נוסיף ו' באמצע
השורש

כָּן (כו"ן)
קָם (קו"ם)
הָרִים (רו"ם)
הָשִׁיב (שו"ב)
שָׁר (שי"ר)
מָת (מו"ת)
שָׁב (שו"ב)
חָשׁ (חו"ש)

לבניין פעל צורת הווה סבילה: קטול
שמור, עצוב, חבוי, מצוי

התפעל, הסת, השת, הזד, הצט

צורות בינוני

פִּעַל - קוּטַל סוּפַר,
קִטּוּל שְׁבַר, קִטַּל רַעַב
נִפְעַל - נִקְטַל נִפְלָא, נָבּוּן
הִפְעִיל - מִקְטִיל מְנַהֵיג, מוֹרָה
הִפְעִיל - מִקְטֵל מְשַׁלֵּם
פִּעַל - מִקְטַל מְאַלֵּף
פִּעַל - מִקְטַל מְבַגֵּר
הִתְפַּעֵל - מִתְקַטַּל מִתְאַגָּרֵף

אותיות וכל"ב

ו **החיבור** בד"כ בשווא ו'
לפני שווא או בומ"פ ו'
ומאתיים ושלושה
כל"ב בד"כ בשווא כ' ל' ב'
לפני שווא בחיריק
לשלושה, כשלושה

חלקי דיבר

שם עצם - יידוע ושייכות
פועל - פג"ז = פועל גוף זמן
תואר - מתאים לשם העצם במין,
במספר ובידוע. (יותר/ פחות)

שמות פעולה

קְטִילָה, קְטָלָה שם פעולה של בניין **פִּעַל**.
הִקְטִילָה, נִקְטָלוּ שם פעולה בניין **נִפְעַל**.
בְּנִין הִקְטִילָה, אֶקְטִילָה וְהִקְטִילָה.
קְטוּל קְטָלָה בניין **פִּעַל**.
הִתְקַטִּילָה - הִתְפַּעֵל.

דרכי תצורה של שם העצם

שורש ומשקל	בסיס וצורן	הלחם בסיסים	נוטריקון	שאיילה
מברג שורש: בר"ג משקל: מקטל משמעות: חפץ	כפית בסיס: כף צורן סופי: אית משמעות: הקטנה	אמרַן חידק מדחוב מצפור רַכְבֵּל	או"ם סכו"ם סטי"ל דו"ח של"ח	סבבה בנק בלון אחלה בי

✓ **הבסיס לעולם לא יהיה פועל בעבר**
✓ **אין צורן ת' או ה'**
✓ **לפני ניתוח המילה נעבור לצורן גזירה**

משמעות המשקל/ צורן גזירה:

מקצוע, מקום, כלי, הקטנה, שפה, כלי תחבורה, כתב עת, ש"ע מופשט, אוסף,
דבר מאכל, פריט לבוש, מחלה, תכונה, תואר, מוצא שפה, סדר, יסוד, שם פעולה,
עונה, צבע ועוד

זכר

נקבה

אלף 3-10 סיומת ת'
יום (תאריך)
פי
צומת חצי
שליש רבע
בנסמך מידוע 3 - 10
סיומת ת': שלושת
ארבעת..

מאה
שנה
סתמי
כיכר מחבת שישית
קלפי
בנסמך מידוע חִטּוּף
שלוש
שבע

כל החומר בעמוד אחד

עברית במחשבה תחילה, מיקוד תשפ"ו 2026

